

Можна зауважити, що першокурсників мало цікавить їх рівень конкурентоспроможності на ринку праці або, очевидно, вони не володіють інформацією про можливості фізичної культури у сфері професійної діяльності

Як показали результати аналізу опитування, найбільш пріоритетними для студентів є знання про нетрадиційні види спорту, методи оздоровлення, діагностики свого здоров'я й фізичного стану, формування правильної постави. Викликає занепокоєність те, що студенти не хочуть займатися традиційними видами спорту або керувати своєю руховою активністю. Їх інтереси більше лежать у сфері сучасних видів спорту.

Більшість опитаних студентів СМГ (91,10%) розглядали інформаційні технології, які використовувалися в межах дисципліни «Фізичне виховання», як чинник активізації навчально-пізнавальної діяльності для поліпшення компетентнісних знань. При цьому найбільш значущими для себе визнали такі цілі (табл. 2), як розробка індивідуальної програми здорового стилю життя (68,72%), корекція стану здоров'я (62,67%) і його діагностика (52,96%). Необхідно відзначити, що розглянуті завдання неможливо здійснити без діагностики стану свого здоров'я.

Таблиця 2

Оцінка важливості використання інформаційних технологій при вивченні дисципліни «Фізичне виховання студентів СМГ», (%)

Мета використання інформаційних технологій	%
Розробка індивідуальної програми здорового способу життя	68,72
Корекція та підтримка стану здоров'я	62,67
Діагностика та самодіагностика стану здоров'я	52,96
Ознайомлення з сучасними видами та методами оздоровлення	46,68

Висновки. Тенденції розвитку сучасного суспільства, його яскраво виражена інформатизація зумовлюють необхідність все більш широкого використання інформаційних технологій у сфері освіти, і особливо зростає необхідність їх створення та використання у сфері фізичної культури.

Однак думка, згідно з яким застосування нових технологій автоматично підвищує якість освіти, помилкова. З усього різноманіття джерел інформації та освітніх технологій, трансформуючих інформацію в знання та компетентнісні знання, існує тільки один шлях перетворення знань в освіту - це перетворення відбувається у свідомості людини. Лише в результаті їх взаємодії народжується і розвивається особистість. Утворення, що виникло в процесі такої взаємодії, відрізняється тою же своєрідністю, що і окрема особистість, оскільки кожна людина унікальна.

Інформаційна технологія навчання може розглядатися не тільки як процес, але і як результат її проектування викладачем. Так, використання «Щоденника здоров'я» (Дубогай О.Д.[4]), дозволяє студентам СМГ особисто слідувати за станом власного здоров'я, розраховувати різні показники для оптимального навантаження, стежити за змінами у функціональному стані.

Література

1. Безугла Л. І. Організація самостійної роботи з формування культури здоров'я студентів вищих педагогічних навчальних закладів : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Л. І. Безугла. – Луганськ, 2009. – 20 с.
2. Блауберг И. В. Проблема целостности и системный подход / И. В. Блауберг. – М., 1997. – 448 с.
3. Виленский М. Я. Конструирование личностно-развивающего подхода в физическом воспитании студентов / М. Я. Виленский // Физическая культура, спорт и туризм. Интеграционные процессы науки и практики; под ред. В. С. Макеевой. – Орел : ОрелГТУ, 2009. – С. 162–167.
4. Дубогай О. Д. Щоденник зміцнення здоров'я / О. Д. Дубогай – К. : Оріяни, 2002. – 60 с.
5. Beard M. R. Motivating Students / M. R. Beard – London : Rutledge and Kegan Paul, 1980. –107 p.
6. Chantal Amade-Escot. The contribution of two research programs on teaching content: "Pedagogical content knowledge" and "didactics of physical education". / Chantal Amade-Escot // Human Kinetics Journals. – Volume 20 No.1 pp.78-101, 2001
7. Dubohai Oleksandra. Formation of a value-oriented competence of students from special medical groups in doing regular exercises. / Dubohai Oleksandra, Yevtushok Maryna, Filatova Zoya. // Journal of Health Sciences. Radom University in Radom. – Poland, 2014 – № 4(15). – P.141–148
8. Juan-Miguel Fernández-Balboa. Knowledge base in physical education teacher education: A proposal for a new era. / Juan-Miguel Fernández-Balboa. // Quest (National Association for Physical Education in Higher Education) 1997 Vol.49 No.2 pp.161-181

Єрмоленко М. В.

Донбаська державна машинобудівна академія

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються актуальні питання етапної розробки моделі стандартизації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту шляхом визначення суб'єктно-об'єктної складової.

Ключові слова: об'єктно-суб'єктна складова, педагогічна освіта, стандартизація, фізичне виховання та спорт.

Єрмоленко М.В. *Актуальные вопросы стандартизации профессионально-педагогической подготовки будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту в контексте концепции развития педагогического*

образования. В статье рассматриваются актуальные вопросы этапной разработки модели стандартизации профессионально-педагогической подготовки будущих специалистов физического воспитания и спорта путем определения субъектно-объектной составляющей.

Ключевые слова: субъектно-объектная составляющая, педагогическое образование, стандартизация, физическое воспитание и спорт.

Yermolenko M.V. Actual issues of standardization of professional and pedagogical training of future specialists in physical education and sport in the context of the concept of the development of pedagogical education. The article deals with topical issues of the gradual development of the model of standardization of professional and pedagogical training of future specialists in physical education and sports by defining the subject-object component. In recent years, the domestic system of pedagogical education is in a state of permanent reform. The main challenges facing the system today are triggered primarily by the processes of globalization, the changing socio-economic situation, the development of information society, the intensive development of technology. In connection with this, there is a need to choose the main directions of designing the training system for future teachers in the light of current trends. This is true in some way, both in the field of physical education and sports.

The analysis of scientific research indicates the need to revise the stereotypes of the training of future specialists in physical education and sports. In their writings, researchers focus on physical, theoretical, methodological, and practical training while studying, but all this pedagogical array is represented by an extended, non-systematic structure. To date, there is no universal model of professional training of specialists. Thus, we believe that one of the urgent and timely directions of modernization in our case should be the standardization of the training of future specialists in physical education and sports.

The introduction of standards for vocational and pedagogical training of specialists in physical education and sport at the present stage means an attempt to build vocational education in new environments, on new principles: decentralization and regionalization, academic freedom and autonomy of educational institutions; pluralism in education; priorities of personal orientation. The prospects of solving the problem of standardization of professional-pedagogical training of education specialists should take into account the goal of vocational education from the standpoint of personality - providing professional and personal self-realization.

Key words: subject-object compiling, pedagogical education, standardization, physical education and sport.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Динаміка розвитку соціально-економічної ситуації в країні та світі вказує на те, що якість людського капіталу в сучасних умовах відіграє досить важливу роль. Посилення вимог до якісних характеристик кадрового потенціалу з боку об'єктів господарювання вказує на необхідність влади сконцентрувати свою увагу на подальшій модернізації національної системи освіти. В першу чергу це повинно стосуватись її фундаментальної складової – системи педагогічної освіти.

В останні роки вітчизняна система педагогічної освіти знаходиться в стані перманентного реформування. Головні виклики, які існують перед системою сьогодні, спровоковані передусім процесами глобалізації, зміною соціально-економічної ситуації, розвитком інформатизації суспільства, інтенсивним розвитком технологій. У зв'язку з цим існує необхідність обрання основних напрямків проектування системи підготовки майбутніх фахівців педагогіч з урахуванням сучасних тенденцій. Це стосується певним чином і фахівців з фізичного виховання та спорту.

Відсутність сучасних альтернативних моделей професійного та особистісного розвитку та усвідомлення необхідності корегування педагогічних умов підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту, актуалізує проблеми пошуку головних акцентів в професійному навчанні з урахуванням потреб суспільства, перспектив розвитку національної економіки та глобальних технологічних змін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перехід системи педагогічної освіти на новий рівень неможливий без якісних змін в структуризації та організації підготовки висококваліфікованих спеціалістів. У зв'язку з цим підвищуються вимоги до процесу пошуку якісних складових формування, розвитку і вдосконалення професійних знань, умінь та навичок під час навчання студентів у вищих навчальних закладах освіти.

У вітчизняній та закордонній науці накопичений значний теоретичний та практичний досвід науковців з питань професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. Вдосконалення теоретико-методичних та практичних основ професійної підготовки у своїх працях розглядали: А. М. Алексюк, Ю. К. Бабанський, Г. П. Васянович, В. Г. Григоренко, П. С. Гуревич, І. А. Зязюн, Т. Г. Овчаренко, В. М. Пристинський, Б. В. Сермєєв, Б. М. Шиян.

Аналіз наукових досліджень вказує на необхідність перегляду усталених стереотипів підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту. В своїх працях дослідники акцентують увагу на фізичній, теоретико-методичній та практичній підготовці під час навчання, але увесь цей педагогічний масив представлений розгалуженою не систематизованою структурою. На сьогоднішній день відсутня універсальна модель професійної підготовки фахівців. Таким чином ми вважаємо, що одним з актуальних та своєчасних напрямків модернізації в нашому випадку повинна стати стандартизація професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.

Формулювання мети та завдань роботи.

Метою роботи є науково-теоретичне обґрунтування необхідності етапної розробки стандартів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту в контексті концепції розвитку педагогічної освіти.

Відповідно до мети дослідження нами поставлені наступні **завдання**:

1. Здійснити аналіз даних літературних джерел з питань стандартизації освіти;
2. Обґрунтувати необхідність запровадження стандартів професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту шляхом аналізу соціально-педагогічних умов;

3. Визначити суб'єктно-об'єктну складову стандартизації професійно-педагогічної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту враховуючи перспективи концепції розвитку педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. В останні роки національні освітні системи більшості країн Європи приділяють значну увагу питанням модернізації освіти. А початком епохи масштабних перетворень треба вважати 1999 рік, в якому було підписано Болонську декларацію. Болонський процес передбачає зміни в освітніх програмах та необхідні в такому випадку інституціональні перетворення у вищих навчальних закладах освіти шляхом встановлення певних освітніх стандартів. Незважаючи на те, що директивний документ говорить про «мінімальні стандарти», Європейські країни поки що не прийшли до єдиного розуміння з приводу значення самого терміну «стандарт» по відношенню до системи вищої освіти [7, с. 10].

Аналіз науково-методичної літератури говорить про метафоричність використання цього поняття шляхом переносу з технічної сфери до соціальної. Саме створення освітнього стандарту укладає в собі прояв тенденції проникнення проектної культури в освіту.

У тлумачному словнику Ожегова С. І. зазначено, що стандарт – це «взірець, якому повинно відповідати, задовольняти що-небудь за своїми ознаками, властивостями, а також документ, змістом якого є певні відомості. Враховуючи зазначене визначення, під стандартом можна розуміти певну форму, яка наповнена певним змістом.

У 2004 році Берлінське комюніке Європейської асоціації університетів зафіксувало цілу низку понять, серед яких дано визначення поняттю стандарт – це принципи та цінності яких необхідно дотримуватися. Освітнім стандартом треба вважати встановлення єдиних вимог до результатів освітньої діяльності у однотипних освітніх закладах, які не виключають різноманітності засобів їх досягнення [8, с. 8].

Ідея стандартизації освіти має на увазі перед усім підготовку до різноманітних видів діяльності. Треба зауважити, що стандарти не повинні ставати обмежувачами різноманітності та конкурентоспроможності національних систем освіти. Тому особлива роль належить стандартизації в збереженні традицій та побудові системи спадкоємності. Незважаючи на те, що стандартизація інтернаціональна, її реально втілення завжди носить національний характер.

Зміни, які ми останнім часом спостерігаємо в країні та світі, призвели до того, що суспільство стало поступово переходити від відносно стабільної передбачуваної фази до динамічної непередбачуваної фази розвитку. Трапилася зміна певної монопольної ідеології на невизначені плюралістичні ідеології. Підвищилась духовна, соціальна та економічна диференціація суспільства. Індивідуальна мета життя особи, почала визнаватись суспільством, як не менш значима, ніж колективні та суспільні цілі. Усе це не могло не вплинути на освітню політику країни, на ті суттєві зміни, які привносились в зміст освіти. Почався перехід від адаптивно-дисциплінарної моделі уніфікованої освіти до особистісно-орієнтованої моделі варіативної освіти. Соціально-економічні умови у сучасному світі такі, що не завжди вітчизняна галузь освіти має можливість чітко і конкретно задавати вектор розвитку освітньої системи. Взагалі, сучасна освітня система, представляючи соціально-економічний розвиток країни, надзвичайно мінлива, і потребує суттєвої модернізації. І в першу чергу це повинно стосуватись педагогічної освіти [1, с. 75].

У 2017 році робоча група МОН України підготувала, для обговорення, проект Концепції розвитку педагогічної освіти. Таким чином, держава вперше за останні десятиріччя звернула увагу на проблеми функціонування національної педагогічної освіти і пошуку шляхів їх розв'язання, де значна увага зосереджена на питаннях стану підготовки педагогічних працівників.

Прогресуюча динаміка зростання ролі неформальної освіти на протигагу традиційній у глобальному освітньому контексті змушує фахівців змінювати акценти в системі підготовки педагогічних працівників. Вже сьогодні маємо можливість спостерігати як заклади освіти втрачають монополію єдиних центрів забезпечення ринку праці кваліфікованими педагогічними працівниками. Породжується різноманітність у способах здобуття знань. Зазначеній тенденції сприяє надмірний бюрократизм та тривалість процесу формування кадрового потенціалу, відповідальність різних інституцій за різні етапи становлення і професійного розвитку педагога, проблеми поєднання в єдиній програмі підготовки опанування обраною предметною спеціальністю з аспектами викладання та врахування міждисциплінарних зв'язків. Також має місце недостатня обізнаність у необхідності дослідницької діяльності. Зазначені проблемні питання стосуються усіх педагогів без виключення, в тому числі і фахівців з фізичного виховання та спорту [4, с. 121].

Якість підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту – сукупність засобів та характеристик, які визначають готовність спеціалістів до ефективної професійної діяльності, включає в себе здатність до швидкої адаптації в умовах науково-технічного прогресу, володіння професійними вміннями та навичками, вмінням використовувати отримані знання під час вирішення професійних завдань [2, с. 6].

Система підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту знаходиться в стадії становлення та передбачає вирішення дуже складних завдань, враховуючи багатоаспектність галузі та багатодисциплінарну структуру фізкультурної освіти. Взагалі, якісна частина проблеми системи підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту має комплексний характер, де одним із елементів вирішення є її модернізація шляхом розробки стандартів підготовки. Треба зазначити, що стандарти вищої освіти розробляються відповідно до Національної рамки кваліфікацій (НРК), впровадження яких передбачено на 2016-2020 рік.

В професійній підготовці відповідних фахівців на сьогоднішній день відсутні основні методологічні підходи до реалізації багаторівневої системи підготовки. Не вирішені питання концептуальної та методологічної основи освітніх стандартів післядипломної освіти. Досить суперечливим є питання розробки освітніх програм підготовки. Відсутній комплексний, науково обґрунтований світовий аналіз практики введення освітніх стандартів та їх вплив на якість освіти. Відсутня погоджена думка стосовно об'ємів, направленості та характеру національно-регіонального компонента як органічної складової частини державного освітнього стандарту. В такому випадку постає необхідність розробки освітніх стандартів для підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту нового покоління, де метою такої розробки будуть:

– поглиблення методологічної та методичної взаємодії усіх складових частин системи педагогічної освіти;

- підготовка науково-методичних основ для розробки та впровадження системи управління якістю підготовки фахівців;
- розвиток інформаційних технологій у сфері фізичного виховання та спорту;
- розширення академічних свобод у диверсифікації змісту та способів реалізації освітніх програм;
- забезпечення послідовності змісту циклів дисциплін, які повинні входити до освітнього стандарту професійної освіти на етапі підготовки за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем;
- розробка комплексу навчально-методичного супроводження;
- діагностика якостей педагогічних технологій;
- створення спеціальних профільних асоціацій з проведення кваліфікаційних екзаменів;
- розширення професійного профілю та застосування прогресивних систем навчання;
- упорядкування права і відповідальності усіх суб'єктів системи вищої освіти;
- забезпечення конкурентоспроможності фахівців з фізичного виховання та спорту всередині держави та за її межами.

Відповідно до мети стандартизації професійно-педагогічної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту маємо можливість визначити суб'єктно-об'єкту складову, до якої належать:

- вимоги до компетенцій у питаннях стандартизації центрального органу виконавчої влади з питань освіти та комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти;
- характеристика спеціальності, до якої входить опис сфери, об'єкта та видів професійної діяльності, структуру організаційних форм підготовки, нормативну тривалість навчання певного напрямку підготовки, можливість продовження навчання;
- системно сконструйовані вимоги до рівня підготовленості осіб, які завершили професійне навчання по програмі спеціальності, до яких входять загальні вимоги освіченості, вимоги до засвоєння знань, формування методів пізнання і діяльності, а також комплексної підготовки до професійної діяльності за циклами дисциплін;
- вимоги до змісту та методики проведення державного контролю з дотримання як стандартів у цілому, так і їх складових частин.

Методологія формування стандартів професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту повинна опиратися на парадигму особистісного розвитку, де інтереси особистості опираються на освітні стандарти та корелюються з пропозиціями професійних стандартів.

Висновки.

1. Сучасна педагогічна освіта є засобом оптимізації інтересів особистості, суспільства і держави в умовах зростання динаміки соціально-економічного та політичного середовища, яка потребує оновлення методологічних, організаційних та інституціональних форм та засобів свого конструювання.

2. Впровадження стандартів професійно-педагогічної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту на сучасному етапі означає спробу побудувати фахову освіту в нових умовах, на нових засадах: децентралізації та регіоналізації, академічної свободі та автономності навчальних закладів освіти; плюралізму в освіті; пріоритеті особистої орієнтації. Перспективи вирішення проблеми стандартизації професійно-педагогічної підготовки фахівців освіти повинні враховувати ціль професійної освіти з позиції особистості – забезпеченні професійної та особистої самореалізації.

Перспективи використання результатів дослідження. Результати дослідження можуть бути використані фахівцями під час розробки кваліфікацій і професійних стандартів.

Література

1. Байденко В.И. Образовательный стандарт: теоретические и концептуальные основы (Опыт системного исследования): дис. доктора пед. наук: 13.00.01 / Байденко Валентин Иванович. – М., 1999. – 298 с.
2. Горбенко О.В. Науково-методичне обґрунтування кадрової потреби сфери фізичної культури і спорту в Україні : автореф. дис. канд. наук. з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02. «фіз. культура, фіз. виховання різних груп населення» / Горбенко О. В.; ЛДУФК. – Л., 2002. – 19 с.
3. Олекс О.А. Управление развитием образования: организационно-педагогический аспект / О.А. Олекс. – Минск: РИВШ, 2006 – 332 с.
4. Рябов Л.П. Сравнительно-педагогический анализ систем высшего профессионального образования развитых стран: дис. доктора пед. наук / Рябов Лев Павлович. – Научно-исследовательский институт высшего образования, – 1997. – 273с.
5. Смирнов В.П. Стандарты профессионального образования: типы, структура, оценка качества / В.П. Смирнов, И.П. Смирнов. – Москва, 2001. – 145 с.
7. Bologna-Reader. Texte und Hilfestellungen zur Umsetzung der Ziele des Bologna-Prozesses an deutschen Hochschulen Text. // HRK Service-Stelle Bologna zur Hochschulpolitik 8/2004. S – 306.
8. Heymann H.W. (2004): Besserer Unterricht durch Sicherung von "Standards" Text. / H.W. Heymann // In: Pädagogik, Heft 6, S. 6 – 9.
9. History in the National Curriculum (England). Department for Education and Science. London, 1991: The National Curriculum. Department for Education. London, 1995.
10. J. White. New Aims for a new National Curriculum // The National Curriculum beyond 2000: the QCA and the Aims of Education. London, 1998.